

POL MERCHAN

PIRATES, FAUNES, DIMONIS

A CURA DE MARTA SESÉ
24.02.2024 – 26.05.2024

ESPAI 1

Pol Merchan. *La llum que cobreix les ferides*.
Video monocanal HD, 2024

Els pirates, faunes i dimonis que convoca Pol Merchan no tenen res de fantasia, ho tenen tot de real. Provenen d'èpoques i llocs diferents, però estan units al voltant d'una mateixa taula, xerrant amb intensitat sobre com ha estat el llarg camí —amb les seves llums i les seves ombres— que els ha permès arribar avui fins aquí. És invocant aquesta màgia, suggerint allò que aparentment no pot ser, que s'aconsegueix construir una realitat desitjada, conscient, radical i verdaderament possible. És en la ficció, com a estratègia, on es troba el potencial de realitat. Els tres curts de Pol Merchan que es reuneixen en *Pirates, faunes, dimonis* conformen una trilogia que és, al mateix temps, un camí d'anada i tornada en la recerca d'un reflex i una genealogia d'allò androgín i de la dissidència sexual i de gènere que acompanya i enriqueix el procés de transformació del mateix Merchan.

Pirate Boys (2018), *El jardín de los faunos* (2022) i *La llum que cobreix les ferides* (2024) són els títols dels tres curts en què se centra l'exposició. La corporalitat i les experiències transgènere, especialment la transmasculinitat, són un dels nexes comuns, juntament amb la creació, la inclusió i la preservació de material d'arxiu —tant fotogràfic, cinematogràfic, com oral—, o la materialitat de la pel·lícula analògica, atenent particularment la capacitat transformadora dels formats súper-8 i 16 mm. En els dos primers curts, Pol Merchan s'acosta a les biografies d'altres artistes les experiències vitals dels quals es reflecteixen en la seva obra; en el tercer, l'aproximació és idèntica, però el cas d'estudi és el mateix Pol. Altres elements que enllacen les diferents propostes que es reuneixen en aquesta exposició són la pulsio artística en relació amb experiències personals radicals o l'exploració identitària i corporal, en la qual el cinema i altres disciplines actuen, al mateix temps, com a refugi i com a escapatori.

La mostra s'obre amb un retrat de Del LaGrace Volcano a Kathy Acker, confrontant-nos directament. Ambdós protagonitzen el curtmetratge *Pirate Boys*, en el qual els escrits de Kathy Acker, escriptora estatunidenca punk nascuda el 1947, així com les fotografies de l'artista intersexe Del LaGrace Volcano, funcionen com a lent per a explorar la subjectivitat trans i el potencial queer del cinema. El curtmetratge de Merchan barreja i fon múltiples narratives: l'exploració del cos partint de la doble mastectomia d'Acker, en la qual la ferida —un concepte que es recupera en altres treballs de Merchan— no es llegeix només des del càncer, sinó des de la seva capacitat per

a rebutjar el gènere imposat i com un element que no representa una falta, sinó que, contràriament, completa el cos trans; la documentació de la comunitat punk, i l'exploració performativa del gènere. Formalment, Merchan fa servir les mateixes estratègies que Acker utilitzava en la seva escriptura —el pastitx, l'apropiació, el retall— per a construir una narrativa experimental que succeeix, en gran mesura, dins de la Tuntenhaus, un espai ocupat a Berlín per la comunitat queer el 1981.

En la segona pantalla també hi ha una aproximació a un altre artista. *El jardín de los faunos* s'acosta a la figura de Nazario Luque mitjançant un retrat íntim d'una de les figures més destacades del còmic *underground* dels anys setanta. El curtmetratge proposa un viatge a la contracultura travesti de Barcelona, entre el passat i el present, posant sobre la taula material d'arxiu i de memòria oral en una oda a la vida, a l'amor, al desig i a la pèrdua, conceptes, tots ells, que es poden rastrejar en la producció de Merchan. Amb un llenguatge experimental i metanarratiu, el curtmetratge fa un èmfasi especial en els còmics explícitament homoeròtics i sexuals que Nazario va publicar a finals dels setanta, així com en la vitalitat de la comunitat queer en un període de forta repressió i clandestinitat. La hipersexualització d'ambdues narratives conviu amb un apropament tendre i afectiu a la relació que Nazario va mantenir amb la seva parella, Alejandro, durant diverses dècades. En relació amb la pel·lícula es mostren, així mateix, alguns exemplars originals d'*Anarcoma*, una de les historietes il·lustrades publicades per Nazario, com també la pintura *Ofrenda a San Sebastián / Alegoría del SIDA*.

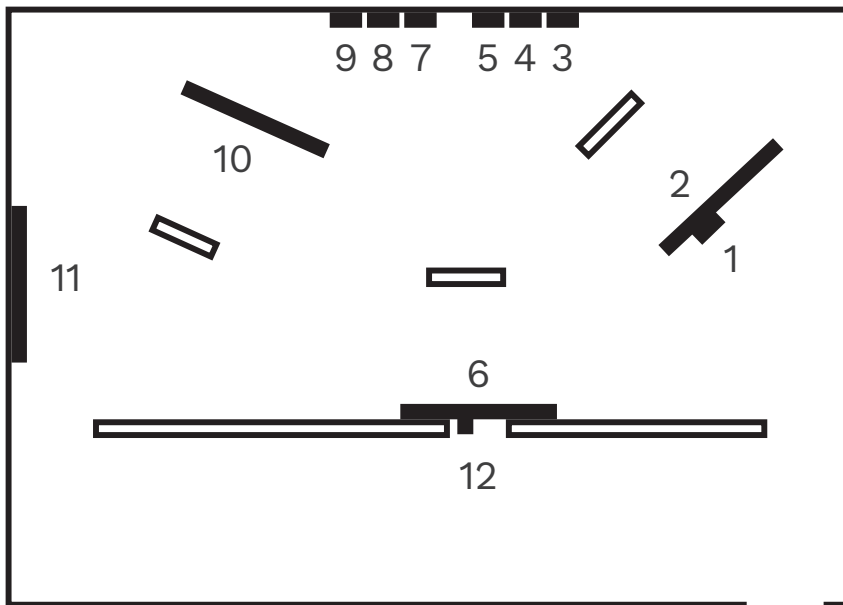
En la tercera pantalla, un retrobament, un tornar al lloc d'origen com a fil per a tancar una ferida, és del que parla *La llum que cobreix les ferides*, un curtmetratge produït expressament per a l'exposició i que ha comptat amb el suport de La Panera per a la seva producció. Després d'acostar-se a altres figures —Kathy Acker, Del LaGrace Volcano, Nazario— que conformen, en certa mesura, una família escollida, una comunitat en la qual reconèixer-se, *La llum que cobreix les ferides* és un retrobament entre el Pol i la seva mare, la Rosa. Un passeig íntim en el qual, després d'un temps de distància, és possible parlar, escoltar-se, entendre's i acceptar les diferències. Aquest curtmetratge, com també els altres, dona compte de la duresa de la pròpia experiència, de la necessitat de prendre decisions difícils i també necessàries, però en les quals sempre segueix havent-hi lloc per a la tendresa.

Sueños, duermevelas, pesadillas (2024), sobre paret, és un exercici d'escriptura, una traducció, sobre el paper, d'alguns somnis de Merchan. Escrits de premsa, sense gaires pauses, després mateix de despertar-se d'un son gairebé sempre agitat, podrien ser esbossos d'un guió per a una possible futura pel·lícula. S'hi concentren les pors i els desitjos, alguns vinculats amb el context artístic o amb el mateix fet de fer art, altres relacionats amb la família i entremesclats amb quimeres. El propi estat de confusió que relaten alguns d'ells es trasllada a la lectura, en la qual no resulta fàcil distingir què és somni i què és pensament cinematogràfic.

Potser pugui intuir-se, a aquestes altures, que els pirates, els faunes i els dimonis de què parlàvem al principi són, precisament, Kathy Acker, Del LaGrace Volcano, Nazario Luque, Pol Merchan i Rosa Taribó, els quals no tenen res de fantasia i ho tenen tot de real. O potser siguin el contrari i per això, justament, siguin realitats radicalment possibles, radicalment desitjables.

AGRAÏMENTS

Tòfol Cabeza-Cáceres, Martín Llanereras, Itxaso Markiegi, Personaje Personaje, Bombon Projects, Choro, Dicey Studios, Fundació Vila Casas, Fusteria Cayuela.

1 Del LaGrace Volcano

Kathy Acker: Sideline. Londres, 1996

80 × 63 cm

Impressió digital

Cortesia de l'artista

2 Pol Merchan

Pirate Boys, 2018

Vídeo monocanal HD

Súper-8 transferit a vídeo digital

color i b/n, so, 13 min

Àudio en anglès i subtitulació per a persones sordes en català

3 Del LaGrace Volcano

The Mekons & Kathy Acker: Pussy, King of the Pirates. Brighton, 1996 Brighton, 1995

30 × 92 cm

Impressió digital

Cortesia de l'artista

4 Del LaGrace Volcano

Twirl, 1997

80 × 63 cm

Impressió digital

Cortesia de l'artista

5 Del LaGrace Volcano

Repose, 1997

80 × 66 cm

Impressió digital

Cortesia de l'artista

6 Pol Merchan

El jardín de los faunos, 2022

Vídeo monocanal HD

16 mm transferit a vídeo digital

color i b/n, so, 24 min

Àudio en castellà i subtitulació per a persones sordes en anglès

7 Nazario Luque

Anarcoma, 1979-1985

35 × 26 cm

Llàpis, tinta xinesa i anilina sobre paper

Schoeller

Collecció particular

8 Nazario Luque

Anarcoma, 1979-1985

31 × 23 cm

Llàpis, tinta xinesa i anilina sobre paper

Schoeller

Collecció particular

9 Nazario Luque

Ofrenda a San Sebastián / Alegoría del SIDA, 1999

70 × 99 cm

Tinta xinesa, anilina i color sobre paper

Cortesia de la Fundació Vila Casas

10 Pol Merchan

La llum que cobreix les ferides, 2024

Vídeo monocanal HD

Súper-8 transferit a vídeo digital

color, so, 13 min

Àudio en català i subtitulació per a persones sordes en castellà

11 Pol Merchan

Sueños, duermevelas, pesadillas, 2024

45 × 650 cm

Impressió digital

12 Autor Anònim

Nazario i Alejandro al metro, 1986

20 × 15 cm

Impressió digital

ACTIVITATS VINCULADES

Aforament limitat.

Inscripció prèvia.

infolapanera@paeria.cat

MAIG

17**19H-21H 18****Xposed Queer Film Festival.**

Projecció de curtsmetratges a càrrec de Pol Merchan.

Centre d'Art La Panera - Espai 1

Coincidint amb el Dia Internacional contra l'Homofòbia, la Transfòbia i la Bifòbia, es farà una projecció de curts del fons de l'Xposed Queer Film Festival, un festival de pel·lícules amb seu a Berlín. La temàtica dels curts, estretament vinculada amb la comunitat LGBTIQ+, estableix múltiples llaços amb l'exposició.

MAIG

18**20H-21H****Nit dels Museus 2024.**

Visita comentada a càrrec de Pol Merchan (artista), i Marta Sesé (comissària).

MAIG

25**11.30H-13.30H****Cabayo.**

Taller per a infants (8-12 anys) a càrrec de Personaje Personaje.

Aquest projecte, dirigit als infants, explora i promou l'autonomia corporal, l'autocura i l'expressió personal més pròpia, per mitjà del joc, la ficció especulativa i la fantasia -o, com li agrada més anomenar-la a Personaje Personaje, la ficció radical per a futurs possibles.

Aquest taller està concebut per l'assistència exclusiva dels infants, sense la presència d'adults. Els infants estaran acompanyats per l'equip del Centre d'Art La Panera.

Exposició

Comissariat:

Marta Sesé

Coordinació:

Antoni Jové

Muntatge:

Ovejero Sequeiro S.L.

Disseny gràfic:

Marta Jou

Cinematografia:

Dani Martínez

Atenció als visitants:

Miquel Palomes,

i Joana Castillo

Servei de lectura fàcil:

Fundació Aspros

Servei de neteja:

Antonia Marín

Centre d'Art la Panera

Direcció:

Christian Alonso

Coordinació d'exposicions:

Antoni Jové

Centre de documentació:

Anna Roigé

Educació:

Helena Ayuso

Programes públics:

Rosèr Sanjuan

Manteniment:

Carlos Mecerreyes

Horari

De dimarts a dissabte,

de 10 a 14 h

i de 17 a 19 h

Diumenges i festius,

d'11 a 14 h

Dilluns tancat

HO ORGANITZA

Generalitat de Catalunya
Departament
de CulturaLA
PANERA

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida